

det sidste, en Rectorbolig ved Aarhus, er afsluttet. Jeg troer, at man nu er kommen saa vidt, at der ikke er Anledning til at paabyrde sig lignende Foretagender i en nær Fremtid. Men jeg gjorde derhos ved forrige Behandling opmærksom paa, hvad den ærede Taler ogsaa hentydede til, men som jeg ikke troer, at han tillagde den rigtige Vægt, at der er truffet to Foranstaltninger, som allerede have begyndt, om end endnu kun i en ringere Grad, at vise deres Virkning til Bedste for Skolefonden, og som i Fremtiden ville vise en langt større Virkning. Den ene er den, at man har forhøjet Skolepengene, hvilket allerede med det Elevantal, der nu er, vil give en meget stor Tilvæxt i Indtægt. Man har derhos tillige nedsat Antallet af Fripladsberne, saa at der herved kommer et nyt Moment til. Dernæst har man for det Andet borttaget Lærernes Andeel i Skolepengene, en Foranstaltning, som ikke har kunnet vise sin Virkning endnu, men hvis Virkning i Fremtiden vil blive meget betydelig. De nuværende Lærere have nemlig som personligt Tillæg beholdt Gjennemsnittet af, hvad de tidligere oppebære paa denne Maade, saa at Virkningen af Forandringen først indtræder, efterhaanden som Lærerne gaar af, men da er den ogsaa sikker. Men dertil kommer endnu et Moment, som ikke maa lades ude af Betragtning, nemlig at Elevantallet ved de lærde Skoler just i de sidste Aar er tiltaget overordentlig betydeligt, og det ikke blot Antallet af de studerende Elever — jeg har en saadan Frygt for en Tilvæxt i Antallet af Studenter, at det ikke vilde glæde mig synderligt, om blot de studerende Elevers Antal tiltog — men især Antallet af Eleverne i Realclasserne; Tilvæksten har i disse været ganske overordentlig, og jeg kunde nævne Skoler, hvor Realeleverne nu udgjøre rigelig Halvdelen. Naar altsaa Antallet af Elever er meget forøget, og der i Forbindelse hermed gives en forøget Betaling for enhver Elev, da afgiver dette et sikkert Grundlag for en Stigning af Indtægten. — Naar den ærede Taler dernæst sagde, at Grunden til Underbalancen væsentlig maatte søges i Gageringsmaaden, saa er dette vel ikke den eneste Grund til samme; men den ærede Taler har Ret i, at der i denne ligger et meget væsent-

ligt Moment, og heri kan jeg saameget snarere være enig, som jeg i sin Tid paa det Allerstærkeste har advaret imod at komme ind paa det Gageringsystem, som nu følges, som overalt, hvor det er anvendt, viser sine uheldige Virkninger, og som ved det her omtalte Institut, der har sin egen Huusholdning, har maattet fremtræde som i særdeles Grad uheldigt. Den eneste rigtige Grundsetning for Gagering er, at Staten fastsætter, at den til den og den Green af Forretningerne vil afsee saa og saa Meget, en bestemt Sum, og at denne Sum derefter fordeles efter visse Classer, hvorimod det er urigtigt at bestemme, at et vist Antal Embedsmænd, f. Ex. alle Overdommere, skulle lønnes med efter Alder stigende Lønningstillæg, hvorved det Resultat kan fremkomme, at den samme Green af Statstjenesten, der iaar koster 20,000 Rb., alene paa Grund af Aldersforhold, og uden at Tjenesten eller Forholdene i Landet ere forandrede, om nogle Aar koster 25—30,000 Rb. Dette Princip har jeg i sin Tid advaret meget stærkt imod; jeg har i Kultusministeriet bestemt gjort min Stemme gjældende derimod, saavidt jeg kunde, og jeg er ganske vis paa, at man ogsaa vil komme tilbage fra dette Lønningssystem, skjøndt jeg seer, at det fremdeles er tænkt bibeholdt ved vore Overdomstole, eftersom det ikke i det nu forelagte Forslag til en Lønningsslov er for disse foreslaaet, at der f. Ex. for Hof- og Stadsretten skal anvendes et saa og saa stort Gagebeløb, som tilfalder Embedsmændene efter visse Regler, men det derimod er foreslaaet, at Assessorerne skulle have den og den Løn og saa visse Tillæg efter deres Embedsalder. Jeg troer, at dette Princip er urigtigt; det er det, som ved det lærde Skolevæsen har virket paa den af den ærede Taler angivne Maade, og som unøgteligt har drevet Lønningerne op til et høiere Beløb, end man, da man vedtog Lønningssloven af 1855, havde gjort sig klart, at det vilde komme til. Jeg veed ogsaa, og jeg troer at kunne sige det uden Indiscretion, at man just med Hensyn til det lærde Skolevæsen er kommen tilbage fra dette Princip og er betænkt paa at anvende det modsatte, og det gjør mig kun ondt, at der derved vil fremkomme en Ulighed, og jeg maa beklage, at et